

Luzerne als voorvrucht voor tulpen

Het vlinderbloemige gewas luzerne staat in de paarden- en rundveehouderij bekend als een uitstekend voederproduct. Het is een van de specialiteiten van Grasdrogerij Hartog BV die het in gedroogde vorm als krachtvoer op de markt brengt. Minder bekend is dat luzerne ook een goede voorvrucht kan zijn voor tulpen.

Wil Hartog: "Luzerne zorgt voor goede structuur"

Tekst en foto: Gerrit Wildenbeest

Al ver voordat je op de A6 in de buurt van Abbekerk geraakt, vallen de karakteristieke rookpluimen van Grasdrogerij Hartog BV op. Luzerne en gras worden hier met tonnen tegelijk in gigantische trommels gedroogd tot een hoogwaardig krachtvoer. Van de vlinderbloemige vaste plant luzerne heeft Hartog circa 1200 hectare in een straal van zo'n 30 kilometer op contract staan. Daaronder ook vele bollentelers, weet directeur Wil Hartog, ooit een fameus motorcoureur. "Onze luzerne staat zowel in de Wieringermeer als in Westfriesland op het oude land. Je kunt het gewas op veel gronden verbouwen, alleen niet op duinzandgrond, opgespoten land en laagveen. Een te zure grond is ook niet geschikt. In Noord-Holland boven het Noordzeekanaal is praktisch elke grondsoort geschikt om luzerne te telen. De beste gronden zijn kalkrijke klei- en zavelgronden met een goede zuurgraad: optimaal is een PH van 6,5 tot 7,5." Hartog wil zich

zelf geen bollenspecialist noemen, maar uit contacten met bollentelers is hem gebleken dat zij luzerne vaak een betere voorvrucht voor hun kostbare tulpen vinden dan gras. Een goed vruchtwisselingschema is bijvoorbeeld 3 jaar gras, dan 3 jaar luzerne en dan tulpen, al zal dat

voor kwekers die op huurland zitten niet altijd te realiseren zijn.

STRUCTUUR

Waarom is luzerne volgens Hartog een goede voorvrucht voor tulpen? Hartog: "Waar luzerne heeft gestaan krijg je een fantastische verticale drainage. Dat komt door het diepe en zeer vertakte wortelstelsel van luzerne. Als je luzerne-land omploegt heb je land met een geweldige structuur. In natte perioden heb je door de verticale doorlatendheid droge land, in een droge periode heb je meer capillaire opstijging en dus opdrachtiger land. Het dempt extremen". Hij heeft van bollenkwekers gehoord dat luzerne ook de fusariumschimmel onderdrukt, al zou dat kunnen lopen via de 'omweg' van de goede structuur waarvoor luzerne zorgt.

Het saldo dat luzerne oplevert is te vergelijken met dat van zomergranen. Op goede grond moet je dan rekenen op 600-800 euro per hectare. De opbrengst is wel afhankelijk van de zaaitijd. Bij inzaai in het voorjaar zijn drie snedes mogelijk, in een heel vroeg voorjaar zelfs vier. Luzerne kan overigens ook later worden ingezaaid, bijvoorbeeld als navrucht van tulpen, mits de inzaai plaatsvindt voor 10 augustus. Bij een driejarige teelt is de opbrengst met 16-18 ton (3-4 snedes) per hectare in het tweede jaar het hoogst. In het plaatje dat Hartog voorlegt aan zijn contractanten is de teelt de verantwoordelijkheid van de teler. Hartog regelt de oogstwerkzaamheden en het vervoer naar de drogerij. "Wij adviseren ook ten aanzien van het juiste mengsel en de bemesting", aldus Hartog. Luzerne haalt als vlinderbloemig gewas via de symbiose met de bacterie *Rhizobium trifolii* de benodigde stikstof zelf uit de lucht. De stikstof komt merendeels in de winter vrij.

Luzerne (*Medicago sativa*) is een vaste plant. Afhankelijk van variëteit en klimaat kan de plant vijf tot twaalf jaar oud worden. Met een hoogte tot 1 meter, en trosjes kleine blauwe bloemen lijkt de plant op klaver. De plant beschikt over een diep en krachtig ontwikkeld wortelsysteem dat zich tot 4,5 meter kan uitstrekken. Hierdoor kan de plant tijdens tijdelijke droogten overleven. Luzerne is inheems in Europa en wordt wereldwijd verbouwd als veevoer. In Nederland wordt luzerne hoofdzakelijk kunstmatig gedroogd voor de productie van eiwitrijk veevoer. De inzaai vindt plaats zowel met als zonder dekvrucht, bijvoorbeeld wintertarwe. De spruitgroente van luzerne heet alfalfa. De uitgebreide verbouw, beginnend in de 17-eeuw, was een belangrijke stap vooruit in de Europese landbouw. De stikstofbindende eigenschap en het gebruik als veevoer verhoogde de landbouw-efficiency. Luzerne is zelf-toxisch. Hierdoor is het niet mogelijk om tussen oude planten opnieuw luzerne in te zaaien. De oude luzerne moet daarom eerst ondergeploegd worden voor het opnieuw op hetzelfde perceel ingezaaid kan worden.